

Opgave 5 Meer is minder

Zes miljard euro extra was er nodig om het overheidstekort van Nederland in 2013 onder drie procent van het bruto binnenlands product (bbp) te krijgen. De drie procentnorm is een afspraak uit het Stabiliteitspact tussen de eurolanden.

Sinds de kredietcrisis (2008) had Nederland tot aan 2013 deze norm niet meer gehaald. Volgens de Europese Unie (EU) moest de Nederlandse overheid zo snel mogelijk orde op zaken stellen, anders zou er een boete volgen.

Om het tekort van zes miljard euro aan te vullen heeft de Nederlandse overheid nieuwe belastingverhogingen doorgevoerd.

- 2p **21** Maak van de onderstaande zinnen een economisch juiste tekst.
Doordat, sinds de kredietcrisis, de overheidsuitgaven de overheidsinkomsten overtroffen ontstond er een overheidstekort.
- Dit tekort kan worden gezien als een vorm van ...(1)....
 - De overheid kon het tekort financieren met de ...(2)... van obligaties.
 - Er is dan sprake van ruilen over de tijd, waarbij de overheid bestedingen verschuift ...(3)..., en waarbij de kopers van obligaties bestedingen verschuiven ...(4)...

Kies uit:

bij (1) uitgestelde belastingheffing / besparing

bij (2) aflossing / uitgifte

bij (3) van het heden naar de toekomst / van de toekomst naar het heden

bij (4) van het heden naar de toekomst / van de toekomst naar het heden

In de periode 2008-2012 heeft de Nederlandse overheid al diverse belastingverhogingen doorgevoerd. Zo zijn de accijnzen op alcohol en brandstof gestegen, is het btw-tarief verhoogd naar 21% en gingen de assurantiebelastingen omhoog.

De belastingverhoging van 2013 betrof de inkomstenbelasting (zie bron 1). Een verhoging van die belasting veroorzaakte veel ophef in de media.

Gebruik bron 1.

- 2p **22** Leg uit dat maatregel 2 kan leiden tot meer belastinginkomsten.

Gebruik bron 1.

- 2p **23** Noem een maatregel die bij 3 ingevuld kan worden en licht je antwoord toe.

Gebruik bron 1.

- 3p **24** Beredeneer op basis van figuur 2 met behulp van een berekening of maatregel 4 over de periode 2013 – 2017 een nivellerend of denivellerend effect op de inkomensverdeling tussen belastingplichtigen heeft gehad. Ga als volgt te werk:
- Bereken eerst de gemiddelde belastingdruk voor beide jaren en voor beide bruto-inkomens die in figuur 2 van bron 1 vermeld staan;
 - Leid uit je berekeningen een conclusie af over het effect op de inkomensverdeling.

Een econoom reageert ook op de belastingverhoging via een ingezonden stuk in een krant. Hij begint zijn brief als volgt:

“Sinds de kredietcrisis in 2008 zijn talloze lastenverzwaringen doorgevoerd. Ondanks deze maatregelen blijft het overheidstekort oplopen. Verhoging van het 52%-tarief van de inkomstenbelasting lijkt op het eerste gezicht een oplossing, maar hierdoor zal het tekort alleen maar verder oplopen. Dat heeft te maken met een verschijnsel waar de Amerikaanse econoom Laffer de aandacht op heeft gevestigd en dat wordt weergegeven door de curve die naar hem is vernoemd (zie bron 2). Ik ben van mening dat de overheid het hoogste belastingtarief juist moet verlagen naar bijvoorbeeld 40%

Gebruik bron 2.

- 2p **25** Schrijf het vervolg van de brief van de econoom. Daarin moeten de volgende aspecten aan de orde komen:
- het effect van een verlaging van het hoogste belastingtarief op de belastingopbrengst in Nederland;
 - een verklaring voor dit effect.

Opgave 5 Meer is minder

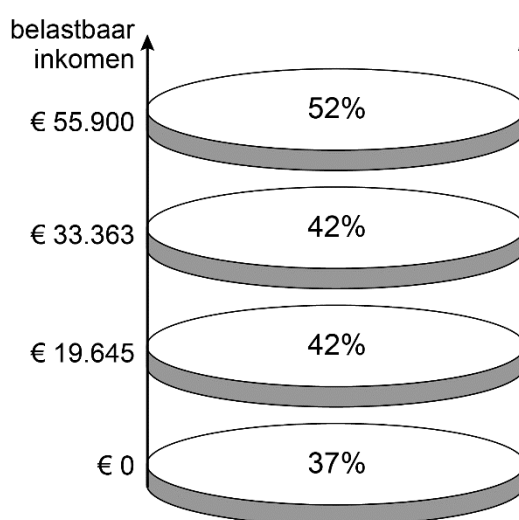
bron 1 fragmenten uit een artikel van een opinieblad uit 2013 over inkomstenbelasting in Nederland

Geen hogere tarieven, toch meer betalen

Niets is zo slecht voor de populariteit van een regering als het opschroeven van de inkomstenbelasting, die met een toptarief van 52% tot de hoogste in Europa behoort. Vandaar dat de regering maatregelen gevonden heeft om de burger toch meer te laten betalen, zonder de huidige tarieven (figuur 1) te verhogen. De maatregelen zijn onder andere:

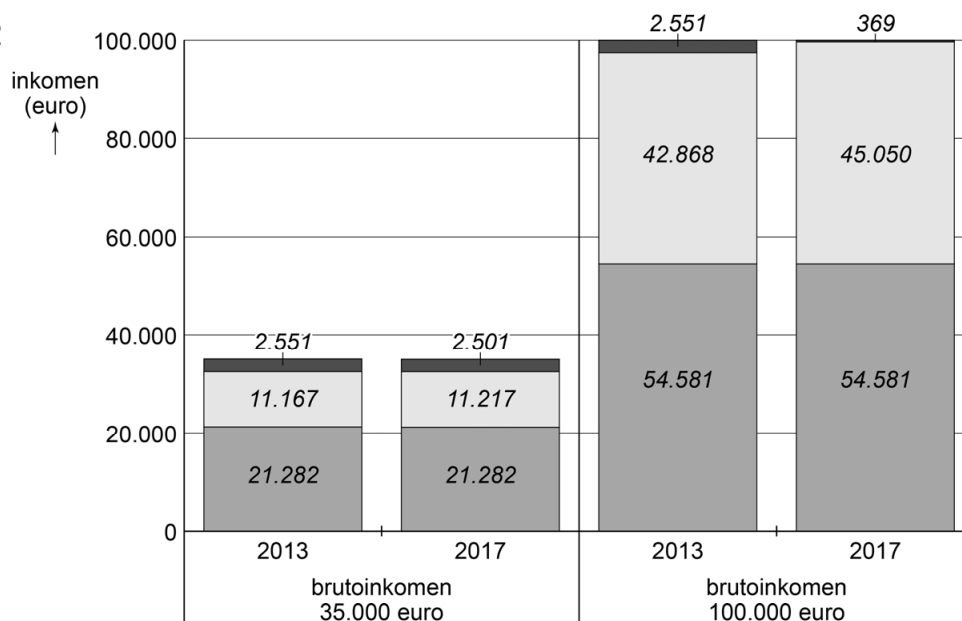
1. het 42% en het 52% tarief eerder laten ingaan
2. de inkomensgrenzen niet corrigeren voor inflatie
3.
4. de heffingskorting inkomensafhankelijk maken

figuur 1

De vierde maatregel behoeft toelichting. De overheid wil jaarlijks in kleine stapjes (tot 2017) zowel de algemene heffingskorting als de arbeidskorting voor hogere inkomens verminderen (figuur 2). Deze maatregel heeft invloed op de gemiddelde belastingdruk en op de marginale belastingdruk voor de belastingbetaler.

figuur 2

Legenda:

- algemene heffingskorting en arbeidskorting
- te betalen belasting
- besteedbaar inkomen exclusief de kortingen

bron 2 Laffercurve

De Laffercurve geeft het theoretische verband weer tussen het belastingpercentage en de belastingontvangsten. De curve is genoemd naar de Amerikaanse econoom Arthur Laffer, die betoogde dat belastingverhoging tot een bepaald punt zou leiden tot een hogere belastingopbrengst. Als dit punt echter bereikt was, dan zou verdere belastingverhoging leiden tot een daling van de belastingopbrengst als gevolg van een verminderde prikkel tot werk en productie, en als gevolg van een toename in belastingontduiking.

